

THESES THEOLOGICÆ

hodiernis

ORIGENISMI,
ECLOGISMI,
SYNCRETISMI,
ET PIETISMI,

assertoribus opposita,

Quas

DEO feliciter adjuvante,

In inclyta Argentoratensium Academia,

PRÆSIDE

DN. JOHANNES JOACHIMO
ZENTGRAVIO,

SS. Theol. D. & Prof. Publ. Celeberrimo, Universit.

h.t. RECTORE MAGNIFICO, CONVENTUS ECCLESIASTICI PRÆSIDE
Gravissimo, & Capituli Thomani DECANO,

Fautore, ac Promotore suo multis nominibus summè colendo.

IN SOLENNI AUDITORIO

D. Mens. Septembr. 1703.

proponit

MATTHIAS HEUS, Argent.

ARGENTORATI,

LITERIS JOHANNIS FRIDERICI SPOOR.

Coll. diss. A
240, 22

Diss. A. 240 (22).

LXXV 52

ILLUSTRI
GRATIOSÆ
OTTONIANÆ
LIBERALITATIS
EPHORORUM
COLLEGIO

sequentes Theses

submissè
offert atque dicat

RESPONDENS.

THESIS I.

§. 1.

Utor novissimus lib. qui inscri-

bitur *Ἀποκατάστασις πάντων*, oder die Wiederbringung aller Dinge; ut &, qui *membrum Societatis Philadelphicæ* se vocat, editor des ewigen Evangelii der allgemeinen Wiederbringung aller Creaturen; cum tam Diabolis, quam hominibus damnatis, liberationem ab

æternis cruciatibus virtute meriti Christi pollicentur, peccato lapsarum, & corruptarum creaturarum, sive homines sint, sive angeli, restitutionem in priorem integritatis statum generalem fingentes, finitis omnibus pœnis, quas post hanc vitam infinitas fore in damnatis pernegant; gratis hoc nomine provocant ad Act. 3, 21. ubi mentio fit *ῥήνων ἀποκατάστασεως πάντων*. Universalitas enim hæc satis restringitur per proxime sequentia verba, quando additur: *ὧν ἐλάλησε ὁ Θεός*. Jam vero DEUS Diabolis, & damnatis, per Prophetas nunquam liberationem ab æternis, & infinitis pœnis promisit. Ergo nec ad horum restitutionem in priorem statum gratiæ, hæc *Ἀποκατάστασις* extendi potest. Debent proin *τὰ πάντα* intelligi de illis, quæ restitutionis hujusmodi sunt capacia; quod aliunde, nec ex hoc loco probari debet, imo nec ex hoc potest. Contra *Poiretum*, & alios. Interpretatio quæ relativum *ὧν* refert ad remotius *ῥήνων*, coacta est, & plus violentiæ habet, cum nostra naturalis sit, & rite fluat.

§. 2. Idem *Ἀποκατάστασις* Autor' im Gespräch von der Wiederbringung aller Dinge. f. 254. l. 284. §. 2. quando post factam damnatorum hominum restitutionem in pristinum, ex quo exciderunt lapsu Protoplastorum, statum, futuram Diabolorum, deposito Diabolismo, qui malorum Angelorum accidens est, conversionem his fingit verbis: *Solches gibt uns auch die ursach an die hand, warum keiner von den gefallenen Engeln bis hieher sich bekehret hat, noch nach so vielen grossen eonen sich bekehren werde, ontern so lange als ein abgefagter Feind werde gehalten werden, bis*

ihm alles was er von Gottes creaturen geraubet, entnommen sey, und
 biß er mit seinen Engeln sein reich, dessen gröfste macht in der ver-
 führten menschen mänge bestehet, verstöhret sehe, und erfahre, wie
 alles verführte wieder zu Gott durch Christum gebracht worden.
 Da, da wird er, der so alleine und verlassen sitzet, in sich schlagen,
 und sich Gott aufgeben, und für ihm sich beugen, welches dann der
 weg ist, dadurch ihm nachgehends mag geholffen werden. Ferzø
 aber ist und bleibt er noch ein abgesagter Feind &c. & in §. seq. 3.
 ita loquitur: Wann er aber nach langer zeit, und ausgestandenen
 Gerichten sich zu den füßen Christi leget, und unter sein haupt in der
 ordnung wiedergebracht wird, so wird der in ihm verschlungene und
 untergedruckte Göttliche funcke, und doch verborgene licht, welches
 in ihm finsternuß worden war wieder erwecket, und muß ihm eben
 daß bey solchem stande der wiederkehrung zum guten dienen, was
 ihm zur straffe gegeben war, wie es denn das gröfste kunststück un-
 sers Gottes ist, das er aus dem bösen was gutes herfür bringen kan:
 His, inquam, verbis quando citatus Autor utitur; quo id quod
 intendit, obtineat, distinguit equidem inter Diabolos, qua tales
 scil. & angelos lapsos; horum non illorum futuram asserens con-
 versionem, licet hi etiam facti fuerint Diaboli. Verum cum
 hi angeli lapsi ἐκ ἰδίων, ex propriis, peccaverint, ἀνθρωποκτόνοι exi-
 stentes ἀπὸ ἀρχῆς, ab initio, Joh. 8, 44. quod singulari quadam
 ratione Diaboli κακαγγέλαι malitiam specificat, non solum ultimi
 omnium, post cæterarum creaturarum, misere à malignis his spi-
 ritibus seductarum, restitutionem essent restituendi, si aliqua
 speranda illis foret; sed divino insuper judicio visi hinc sunt non
 miserabiles, Gen. 3, 13. sq. Quin & videri etiam tales potuerunt,
 cum non secundum æternæ misericordiæ tantum, sed etiam æ-
 ternæ suæ justitiæ dictamina, isti non contraria, suum Deus for-
 met judicium punitivum. Nec τὸ Βαθὴν ἔστασαν, de quibus
 Apoc. 2. 24. satis perpendit, qui credit, vel fingit, malorum &
 damnatorum Angelorum Principem, humano genere restituto,
 ubi solum se relictum superesse viderit, ad saniolem mentem re-
 deundo, DEO, Domino suo se subjecturum, & ad pedes ejus se
 prostraturum esse. Idem de residua lucis scintilla, tenebris licet
 oppressa, quam ex fanaticæ mulieris Joannæ Leade scriptis Autor
 fingit, f. 98. P. I. Apocat. ast. censendum. Facilius enim id fingitur,
 quam

quam

quam probatur. Sicut enim boni angeli in bono ita sunt confirmati, ut in æternum amplius non excidant; ita mali in malo ita sunt roborati, ut in æternum amplius non redeant; sed à DEO averſi maneat. Recte *Damaſcenus Orth. Fid. l. 2. c. 4.* quod *hominibus mors eſt, hoc angelis lapſum extitiſſe affirmat. Poſt lapſum enim præcluſa jam eſt illis omnis reſpiſcendi facultas, quemadmodum & hominibus, poſtquam ex hac vita migrarunt.*

§. 3. Graviter, uti par eſt, in diſciplinæ hujus ſectatores jam olim etiam invectus *B. Auguſtinus l. de hæreſ. c. 43.* quis Catholicus, inquit, Christianus vel doctus, vel indoctus, non vehementer exhorreat eam, quam dicit *Origenes malorum purgationem, id eſt, etiam eos, qui hanc vitam in flagitiis & facinoribus, & ſacrilegiis atq; impietatibus quamlibet maximis ſinierunt, ipſum etiam poſtremo Diabolum, atq; angelos ejus, quamvis poſt longiſſima tempora purgatos atq; liberatos regno DEI luciꝫ reſtitui.* Contra hodiernos *Neorigeniſtas, æterni Evangelij perverſe explicati aſſertoſes; Societatis Philadelphicæ ſocios; & ſuperiorum temporum Anabaptiſtam Denckiam: Fanaticas item mulieres, Anton. Burignon. & Joannam Leaden; illam Belgicam, hanc Anglicam.*

§. 4. Eadem, de qua §. ſuperiori *Joanna Leade*, mulier Anglica fanatica, in *l. de Vit. Enoch. pro reſtitutione lapſorum & damnatorum κακαγγέλων* tandem futura liberatione urget *Ephes. I. v. 10.* collatum cum *Coloſſ. I, 15. ſqq.* quod etiam *Autor Αποκαταſταſ. πάντων* facit *l. c. P. I. f. 114. §. 2. & §. 4. ſq.* Cum enim *Col. 1, 20.* dicitur, *δι' αὐτῆς ὁποιαῦτα καὶ αἰῶνα πάντα*, nimirum *τὰ ἐν οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.* *Col. 1, 16.* *Ephes. 2, 10,* *eis αὐτὸν,* quod Patri ſcil. *complacuerit omnia per Chriſtum reconciliare in ipſum, ſive quæ in cælis, ſive quæ ſuper terra ſunt; & quod Chriſtus ſit εἰς ἁποκαταſταſιν διὰ τὸ αἷμα τοῦ θανάτου αὐτοῦ, pacem fecerit per ſanguinem crucis ſuæ; inde colligit, pretium redemptionis à Chriſto etiam pro Diabolis & angelis damnatis eſſe ſolutum. Sic enim infert: Und eben aus dieſem grunde iſt es nicht nöthig, daß Chriſtus von neuem einmal für die Engel, und deren Sünde ſterbe, weil ſein blut, und das pretium redemptionis ſo gültig, daß ſie zugleich ihre verſöhnung darinnen ſchon eingeſchloſſen finden, wann ſie zu ihrer Zeit einmal von den Teuffeliſchen Sünden, und Unarten erlöſet werden. Verum imperite ex infinitate valoris, pretij, & fructus*

satisfactionis Christi fit argumentatio ad persolutionem lytri pro peccatis Diabolorum, cum id prius probari debeat, κακαγγέ-
 λης esse iudicio divino miserabiles, quod ex scripturis non pro-
 batur. Nam loca producta quod attinet, & quidem I. primo
 Ephes. I, 10. ἀνακεφαλαιώσις τῶν πάντων, revocatio omnium sub unum
 caput, sub quo per creationem primo fuerant constituta, non
 est Dæmonum, sed ad τὰ ἐν τοῖς ἔθνευσι, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς γῆς, h. e. ad
 angelos, qui in cælis vident faciem Patris nostri cælestis, Matth.
 18, 10. & homines tantum, ab Apostolo restringitur. De
 angelis damnatis altum hic silentium. II. Deinde quando Co-
 loss. I, 16. & 20. dicitur, quod sicut per Christum, ἐν αἰῶσι ἐκλήθη τὰ
 πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔθνευσι, καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς γῆς, omnia sunt creata, quæ
 in cælis & quæ in terra, ita per ipsum omnia sint reconciliata in ipsum,
 facta pace per sanguinem crucis Christi, εἴτε τὰ ὑπὲρ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν
 τοῖς ἔθνευσι, sive illa super terra, sive in cælis fuerint; rursus illa uni-
 versalitas, de qua Apostolo sermo restricta est, nullo indicio
 extendenda ad damnatos, sive Diabolos, sive homines: sed ad
 DEUM, angelos, & homines tantum, cum damnati neque ad
 τὰ ὑπὲρ τῆς γῆς, neque ad τὰ ἐν ἔθνευσι referri queant. Præterea
 III. ista reconciliatio atque pacificatio omnium, quæ scil. reconci-
 liari poterant, tam in terris, quam in cælis, non eodem modo
 quoad ista omnia se habuit. Angeli enim qui in veritate per-
 stiterunt, cum DEO reconciliari non debuerunt, nobis vero
 reconciliatio cum DEO erat necessaria; & DEO nobiscum
 reconciliato, etiam nobiscum angeli sunt reconciliati, ita ut
 horum, qui DEO offenso, etiam erga nos offenso animo fue-
 runt, Gen. 3, 24. reconciliatio, & quæ cum his nunc hominibus
 pax intercedit, etiam inter fructus meriti & crucis Christi refer-
 ri debeat. Pacem hinc terræ annunciarunt nato Christo, Luc.
 2, 14. eximie sic notante h. l. Theophylacto: Super terra pax nunc
 facta est & cum prius humana natura DEO fuerit inimica, nunc ita
 conciliata est, ut & DEO adjuncta sit, & incarnato unita. Vides igitur
 pacem DEI cum homine. Præclare etiam idem Col. I. v. 20. scrip-
 sit. Differens enim quo pacto Cælestia sint, & dici queant
 conciliatæ; erat, inquit, nimirum ingens inter terram & cælum dissi-
 dium, & angeli adversum homines depugnabant, quippe qui eorum Do-
 minum spectassent injuriis, & contumeliis affectum, & morte demum;
 nunc

nunc vero lætantur nostra salute Luc. 15. & sunt πνευματικὰ Λειτουργικά, Spiritus ministratorij, in ministerium emissi propter eos, qui hæreditaturi sunt salutem, Ebr. 1, 14. Add. etiam Chrysoft. ad Col. 1. c. Gratis erga ab Origene, & Origenistis recentioribus, verba hæc ad homines & Diabolos trahuntur.

§. 5. Patet etiam quid Ἀποκατάστασις πάντων Autori respondendum sit, quando l. c. P. I. f. 115. §. 5. sic infert: Weil nun die ungefallenen Engel und Fürstenthümmer kein objectum der versöhnung seyn, als die nicht gefallen, noch gesündigt, und keine versöhnung von nöthen gehabt haben, so müssen es die gefallenen Engel seyn, die durch Christum und zu Christo versöhnet sind, und dermaleins der Krafft seiner versöhnung theilhaftig werden zu seinem preis, und seines Nahmens verherrlichung. Fallitur enim scriptor, fingens, & sibi persuadens, angelos fuisse objectum reconciliationis cum DEO, quasi is iisdem per crucem & mortem Christi propitius debuisset reddi; quos cum hominibus reconciliatos fuisse dici debet, cum quibus etiam & nos reconciliati sumus per Christum, monente B. D. Calovio h. l. Stat nobis hæc assertio ex Ebr. 2, 16. 17. Sicut per assumptionem angelorum hominum redemptio fieri neque potuit, neque debuit, sic exigente divina justitia; ita Diabolorum redemptio neque potest, neque debet fieri per assumptionem seminis Abrahamæ. Debuit namque Redemptor esse Goel, & fratribus redimendis etiam per omnia similis reddi; ita nimirum hoc exigente justitia divina. Conf. B. Seb. Schmid. Comm. ad Ebr. 2. p. 298.

THESES. II.

§. I.

Inepte Autor libelli, qui inscribitur: Freymüthige Gedancken einiger Freyer Sudländer oder Severambes über den Statum Religionis in Teutschland/ worinnen fürnemlich die Religio prudentum defendiret/ und approbiret wird/ heraus gegeben von InCero ab arBore 1701. Autor hic J. C. B. dicitur esse quidam Jurisperitus in Principatu Anhaltino agens, secundum professionem externam Reformatus quidem, secundum interam autem, si ex fructibus de arbore judicandum, Atheus, & Empecta: Autor hic, inquam, inepte à Philosophia Eclectica argumentatur
ad

ad Religionem Eclecticam; quasi illa data vel concessa, hanc quoque concedi necesse sit. Etsi enim quod Philosophiam Eclecticam attinet, verum sit, quod *Lactantio* etiam visum l. 7. c. 7. *universam scilicet veritatem per Philosophorum Sectas esse divisam; ita ut nulla secta fuerit tam devia, nec Philosophorum quisquam tam inanis, qui non viderit aliquid ex vero; ita ut non abs re Clemens Alexandrinus electionem in Philosophia etiam probaverit: Alia tamen ratio est Theologiæ, & Religionis veræ, quæ non corruptæ rationis dictaminibus, sed ex revelatione divina, eaque infallibili dependet, ut & verbo DEI scripto sufficienter claro, quod nos certos, Luc. 1, 2, 3, non dubios reddit; cuique debemus hinc attendere ως Δύχνη φαίνοντι ἐν ἀνυχμηρῶ τόπω, tanquam lucernæ lucenti in loco caliginoso. 2. Petr. 1, 19. Sane sicut inepte electio viæ ad ambulandum instituitur, si non nisi una datur, eaque Solis luce, vel alia satis clare, & infallibili indice monstratur; sic non datur electio in articulis fidei, atque credendis, in scripturis satis perspicue contentis, atque ad salutem æternam pertinentibus, ad quam non nisi una via datur, Christus scilicet Joh. 14, 6. eaque luce viali scripturæ sacræ sufficienti clarissime ostensa, quam citra aberrandi periculum tutissime, & unice sequi licet, sine ulla instituta electione, quæ inter plura tantum locum habet, 2. Petr. 1, 19. Pl. 119, 105. cum verum non nisi unum sit.*

§. 2. Nec est quod dicas, *veritatem quoad credenda, agenda, & speranda, esse per sectas Christianorum sparsam & diffusam, & ex iisdem colligendam, & redigendam in unum corpus, uti in veritate Philosophica colligenda id fieri solet.* Nam qui sic statuit, ille necesse est statuatur etiam, nullum cœtum hodie in orbe visibilem religionem & Theologiam, quoad substantiam fidei, quæ creditur, integram habere; & non solum neque Romano-Catholicos, neque Reformatos, neque Socinianos, neque Arminianos, neque Quackeros, neque Mennonitas, sed nec Lutheranos ipsos, quoad capita religionis Christianæ recte sentire, & proinde *Prudentem* nullius religionis placitis per omnia assentiri, sed eligere potius debere optima quæque, prudenti adhibito iudicio, quæ per omnium religionum professiones sunt dispersa; id quod recenti *Empectæ Fridlibio* etiam non displicet in l. de Indifferentism. Id vero falsum est, & quæ sic instituitur electio,

non

non est veri dogmatis præ falso, sed, cum ut loquitur B. Theodoretus t. IV. opp. f. 321. *πολυχρῆδες ἢ ποικίλον τὸ ψεῦδος*, *multiplex & varium sit mendacium*, erroris potius, qui impietati, vel vanitati eligentis præ alio magis respondet, instituta electio.

§. 3. Nos etiam, qui illam solum religionem & Theologiam pro vera agnoscimus, quæ ex scripturis sacris in libris Symbolicis Ecclesiarum invariatae August. Confessioni, in Formula Concordiæ explicatae, addictarum continetur, reponimus hujusmodi *Latitudinarius*, religionis *Herberti de Cherbury* Universalis fautoribus, ulterius, quod si quis veritatem doctrinæ Christianæ, quam *Universalistæ & Indifferentistæ* per omnes, quas sic vocant ex singularitatis studio, & contemptu aliorum, sectas diffusam esse temere & falso garriunt, in unum redigeret corpus, non alia esset proditura, quam in libris istis nostris symbolicis ex scripturis sacris docetur. Referimus huc quoque verba *Lactantij* l. 7. c. 7. *Hoc, veritatem scil. sparsam per singulos, per sectasq, diffusam in unum colligere ac redigere corpus, nemo potest, nisi veri peritus, ac sciens, h. e. nisi sit ex scripturis sacris Theologice satis doctus.* Veram Theologiam scire non nisi ejus est, qui sit doctus à DEO. Talis cum non nisi *ὄντως* falsa sit repudiaturus, & non nisi ea quæ sunt *ὄντως* vera probaturus, non nisi nostram Evangelicam eliget religionem. Insuper cum, si quid in aliis disciplinis illorum, qui Christiani volunt audire, habetur quod verum sit, idem etiam in nostra Theologia docetur; supervacanea est hæc electio, & ex aliis religionibus excerptio, cum in vera id jam continetur Theologia. Debemus quidem sufficienti, discernendi, & dijudicandi lumine ex scripturis instructi *spiritus probare, an ex DEO sint*, 1. Joh. 4. omnia etiam probare, id vero tantum quod bonum est retinere; sed hoc male applicatur ad excerptenda ea quæ, cum in aliis religionibus continentur, Evangelicæ contrariantur. Sufficienti etiam lumine ex scripturis instructus spiritus probans, non nisi Evangelicæ veritati addictos audiendos esse censebit. Ita aliud est, unam præ alia eligere religionem; aliud veræ & falsarum religionum capita ita discernere, ut quæ ex illis, sive veræ sive falsæ sint, ideo tantum, quod præ aliis homini in rebus ad religionem pertinentibus male informato arriserint, eligantur. Bene
B
fece-

fecerunt Berroenses Act. 17, 11. quod scripturas scrutando explorarint, *num. ita se haberent*, quæ Paulus docebat, quæ prudenti facta electione erroribus, quibus innutriti hactenus fuerant prætulerunt; sed non leguntur ex doctrina Pauli, & erroribus Judæorum & Gentilium illa excerpisse dogmata, quæ præ aliis placuerant, ad peculiarem pro placito eudendam religionem, ita ut monstrum à monstro excipiatur, Indifferentissimo progenerante Eclogismum, hoc exeunte in Syncretismum, idque sæpe sub facie Pharisaismi, sive Pietismi.

§. 4. Hujusmodi religionis *Eclecticae*, ex variis centonibus consutæ, specimen præbuit *Secta Ebionæorum*, cujus autorem Epiphanius t. I. hæret. 30. f. 125. hoc nomine *πολύμορφον τεράστιον, ἢ ἑμβόλομορφης πολυκεφάλου ὕδρατος ὀφιδῶδη μορφῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀνατυπωσάμενον*, *multiplex monstrum & fabulosa illius ac multorum capitum hydra serpentinam in se figuram exprimentem appellavit*. Quicquid enim unaquæq; hæresis horrendum imprimis & exitiabile ac detestandum asserit, turpe inquam & absonum, absurditatisq; plenum & odiosum, è singulis dogma concinnans, omnium in se formas speciesq; transtulit. Pergit vero Epiphanius nobile hoc Eclogismi specimen ulterius sic explicare: Nam, inquit, Samaritanorum impuram superstitionem affectavit. A Judæis nomen accepit. Ab Ossæis, Nazaræis, & Nasaræis dogmata. Cerinthianorum deinde formam, Carpocratianorum nequitiam, Christianorum deniq; appellationem usurpare contendit. Imitata est vanum hujusmodi Eclogismum *Carpocrateæ Marcellina*, quæ B. Augustin. l. de hæres. c. 7. imagines Jesu, & Pauli, & Homeri & Pythagoræ coluisse dicitur. Nec aliam quam fœdam crassi alicujus Eclogismi speciem refert *Alcoranus Muhammedis*, impostoris maximi. Hic enim, ita censente Spondano ad ann. 630. n. 2. ut populos omnes alliceret, ex cunctis ferme aliqua miscuit: Nempe ex Judæis circumcisionem, DEI unius cultum, abstinentiam à carne suilla: ex Christianis nomen Christi, ita tamen ut eum sicut Ariani, & Nestoriani, coleret: Ex Manichæis, ut nequaquam cruci Christum affixum crederet, sed umbram ejus, penitus crucem abominatus.

§. 5. Alia ratio est *Philosophiæ Eclecticæ*. Hic enim cum beneficio luminis naturalis, sive theoretici, sive practici, quod est lumen veri atque recti, semenque boni, verum à falso bonumque à malo discerni soleat; & vero, cum lumen hoc te-

nue,

nue, sapius insufficientis sit, nec ad omnia specialia & particu-
 laria pertingat, ita ut *Seneca* etiam monente Epist. 120. *seminā
 scientiā nobis det, scientiam non det*, insigni hinc in iudicando hu-
 manus intellectus laboret imbecillitate, dubitatur hoc nomine
 sapius, honestumne factu aliquid sit, an turpe, ita ut animi saepe
 in contrarias sententias distraherentur, notante ipso *Ciceron.* 1. off. 3.
 ne de aliis impedimentis quid dicam. Longe vero aliter se
 habent hæc in Theologia revelata. Datur enim hic lumen cœ-
 leste ex cœlesti revelatione, per *ἁγίου Πνεύματος* Spiritus Sancti in luce
 verbi negotiosam, *Dannh.* Hod. p. 18. non ex corruptaratione,
 uti lumen Philosophicum, natum. Ibi datur *fides* 1. Tim. 3, 9.
 hic scientia. Evidens hæc est, argumentativa ex suis causis: Illa
 certa est, nixa autoritate divina, quæ fallere nescit. Unde licet
 non sit evidens Ebr. 11, 1. sed ænigmatica & specularis, 1. Cor.
 13, 12. electionem tamen indifferentem, ut eligas id, quod ratio-
 ni præ alio placet, non admittit. *Ad legem enim & ad testimonium*
adstringimur, Jes. 8, 20. Hoc cum clare & perspicue ea tradat,
 quæ scitu, creditu, factu & speratu necessaria sunt, ut nulla suffi-
 ciens dubitandi detur ratio, electio, qualem *Indifferentista &
 Eclogarij* fingunt, non est necessaria. Scientiam autem Philo-
 sophicam quod attinet, cum hæc ex suis causis evidens sit; hæ
 vero sapius lateant, contingit hinc, ut pro Junone nubem mor-
 tales apprehendant, argumentantes ex non causa ut causa; vel
 pro vera scientia opinionem suam tantum, cum formidine op-
 positi conjunctam, aliis exponant. Hinc cum, *Tacito* 4. Annal. 33.
 etiam observante, *pauci prudentia, honesta à deterioribus, utilia à
 noxis discernunt, plures aliorum eventis docentur*, recte fit, ni falli ve-
 limus, ut prudenti adhibito iudicio id præstemus, & ex pluri-
 bus id eligamus, quod optimum & præstantissimum nobis vi-
 detur, cum in rebus ad religionem pertinentibus id tantum eli-
 gendum, quod DEO ita placuit, citra nostram electionem, ad
 credendum & agendum proponere.

T H E S. III.

Vir Clarissimus, Dn. *Benedict. Pieter.* Theologus Genevensis
 Celeberrimus, in tract. de Consens. & Dissens. inter Re-
 form. & A. C. frat. c. 7. p. 108. *quomodo & quibus medijs pax Eccles.*

inter Protestantes iniri possit disputans, optandum inquit, esset, ut res ista per Politicos potius, quam per Theologos tractaretur, aut seligendi essent Theologi mitioris ingenij. Quod de Theologis quibus mitius est ingenium notat, aliorum discussione relinquatur. Idem ante Dn. Pictetum placuit Diestio in dissert. de lit. & pac. relig. Evangel. p. 217. Hoc vero elogio viris his alii digni non sint, nisi proditores veritatis, & quibus male sanus placet Syncretismus. Cum vero Concordiæ Ecclesiasticæ negotium per Politicos tractari mavult, in eo nuperrime asseclam nactus est quendam Autorem der gründlichen Vorstellung/ welches eigentlich daß einzig wahre Mittel zur Vereinigung der beeden Evangelischen Religionen in Deutschland sey/ und warum alle in dieser Sache bisshero gethane Vorschläge fruchtlos abgangen. Gedruckt anno MDCCIII. Misso vero hoc, quod hic tenebrio, politica styli licentia usus Syncretistice, duas fingat religiones Evangelicas, à se invicem dissidentes, cum non nisi unum Evangelium, idque indivisum in se, divisumque à quovis alio agnoscere debeamus, Gal. 1. Particularistarum etiam Evangelium vere Evangelium non sit, ceu scripturis ignotum. Sed misso hoc, notamus, quod, cum autor hic §. 1. asseruisset, ad summum magistratum spectare jus reformandi, cujus pars compositio amicabilis dissidiorum in causa religionis, postmodum de modo tractandi negotium hoc etiam agens, ad id Theologos non esse admittendos contendat, consilio plane perverso. Sane sicut ex hoc, quod Magistratus suum jus habet circa Ministerii constitutionem, & ministrorum vocationem, elicere id non licet, ministros Ecclesiæ ab hoc negotio esse excludendos; ita licet ad summum Magistratum etiam pertineat jus Reformandi; cujus pars an sit, compositio amicabilis dissidiorum circa religionem exortorum, adhuc disputari potest; ab eo tamen, & ejus exercitio, ministerium Ecclesiasticum, nisi Κοινοπραξίαν exercere velit, excludere nullo jure potest. Mixta enim hæc causa est, nec mere civilis. Promulget Magistratus summus initam concordiam, factamque pacem Ecclesiasticam, servandamque inter cives esse pronunciet cum imperio; dirigat etiam directione externa, ceu status Christianus, universum negotium Irenicum; à ministeriali tamen opera in hisce tractatibus pacis Ecclesiæ ministros, sine
 gravi

gr
N
pe
e
ca
de
id
bu
ge
fu
tu
tr
ti

co
no
cu
str
be
l.
Pe
no
er
tal
Sy
ter
qu
ne
ne
ad
po
co
ve
lit
far
San
mo

gravi illorum, imo totius Ecclesiæ injuria, abesse non jubebit. Nam & ex generali quodam, omnibus Christianis com̄uni, & ex peculiari & proprio, ex indole hujus negotii singulari, divinitus concesso, & à persona illorum inseparabili quodam jure, illis causæ hujus cognitio, & causæ meritorum dijudicatio, quin & decisio quoad ea, quæ Ecclesiarum consociationem impediunt, ideo scil. quia Theologi sunt, competit. Cooperatio in actibus mixtis, qualis omnino est hoc Pacificationis Ecclesiasticæ genus, de quo agimus, quæ Magistratui divino jure competit, suo jure ministerium Ecclesiasticum non privat. Non negatur, ad Magistratum pertinere judicium de religione, & controversiis fidei; sed non solum. Imo tutius juris hujus exercitium Theologis committitur.

§. 2. Idem Vir Clariss. in l. quo agit de *B. Lutheri & Calvinii consensu in Questionibus de Prædestinatione, & Redemptione Jesu Christi*, non solum quod hunc consensum attinet, c. 3. sq. antiqua repetitum ex l. *B. Lutheri de serv. arbitr.* tum ex aliis locis, ad quæ nostrates non semel responderunt, & inter illos etiam Dnn. *Wittebergens. Theologi*, Antapol. c. 6. & *B. D. Seb. Schmid.* in annot. ad l. *Luth. de serv. arb.* quem nos vindicavimus contra Exceptiones *Petri Ivonis*, Labadistæ, in Ep. de Prædestinat. Præfat. factas, in nostra *Repetit. doct. de Elect.* p. 142. sed etiam ex nimio affectu erga concordiam Ecclesiasticam, quocunq; modo obtinendam, taliâ ponit postulata, quæ à cordatioribus, quos nimiû studium Syncretismi non abripuit, non impetrabit. Cap. 7. enim contendit, quod *dogmata, quæ ab Augustanis credenda proponuntur, & quæ à Reformatis plerisq; non admittuntur, scitu ad salutem non sint necessaria; nullam inferens esse rationem iis denegandi communionem, qui quedam dogmata scitu non necessaria ad salutem non possunt admittere.* Manifeste enim falsum est antecedens, ita crude positum. Quod enim per se necessarium est ad fidem salvificam consequendam, id etiam necessarium est ad salutem. Dogmata vero illa, v. c. de *gratia DEI patris cœlestis Universalis*; de *Universalitate meriti Christi*, ita comparata sunt, ut per se censeantur necessaria ad concipiendam fidem salvificam ad salutem necessariam. Sane ad salutem scitu necessarium est, Christum esse pro me mortuum, & Patrem cœlestem me serio, & voluntate bene-

placiti, velle salvare. At sine Enthusiasmo per Reformato-
rum dogmata hoc scire non possum, nisi sciam, DEUM serio
velle omnes homines salvos; & Christum pro omnibus san-
guinem suum effudisse, quod *Particularistæ* ignorant, igno-
rantia pravæ dispositionis. Tollit sane, & impedit *Particula-
rismus* ordinem, per quem in tempore DEUS ad salutem nos
perducit. Pergit c. 8. urgendo, quod, *etsi daretur, Reforma-
torum sententiam esse errorem, talis tamen non sit error, qui illos à
communione fratrum, Lutheranorum sc. arcere debeat.* Rationem
dat hanc, quod *errores illorum non sint fundamentales.* Esse ve-
ro fundamentales, satis sapius ostensum est, quod gravissime
impingant in doctrinam, & partes doctrinæ, ex qua unice fides
justifica & salvifica exoritur, ita ut ex illa sic corrupta neque
concipi, neque augeri, neque foveri fides possit. Merito
vero communione Ecclesiastica illi arcentur, qui tam pericu-
losam, & fidei salvificæ noxiam secum ferunt doctrinam, se-
cundum 2. Joh. v. 10. Addo: Cum ad Ecclesiæ unitatem re-
quiratur Unitas sacramentorum, Eph. 4, 5. Evangelicarum
& Reformatarum Ecclesiarum *consociationem*, ut *Hoornbecki* in
hoc negotio voce utar, fieri non posse, quod sic consociatis Ec-
clesiis deficit unitas sacramentorum. Non eandem vero S. Cæ-
na, sed essentialiter à nostra diversam, Reformatos habere, sat
notum est: *Cœnam* nimirum cœlesti thesauro vere destitutam;
quicquid de relativa, & nonnisi verbali corporis & sanguinis
Christi præsentia loquantur; *Orthodox.* etiam *Consens.* c. 6.
Christum vere se præsentem in sacramentis exhibere affirmet:
Baptismum autem, quem non nisi pro nudo signo, & simbolo
habent, non vero, ut revera est, pro sacramento & medio salutis,
ad quod DEUS regenerationis gratiam alligavit. Noster Ba-
ptismus, à servis DEI administrandus, etiam est Baptismus Spiri-
tus, Joh. 3. non item Reformatis. *Conf. Spanhem* P. III. dub.
Ev. D. 39. n. 5. *Walaem* in *Enchir.* c. 38. t. 1. opp. f. 84. justo ve-
hementiorem Calvinianum, cum *Ubiquitariorum* convitio no-
stros proscindere non dubitavit; & in *Loc. de Bapt.* eod. tom.
f. 486. Et cum noster baptismus essentialiter etiam constet ex
Spiritu Sancto, qui res cœlestis hujus sacramenti peculiari mo-
do, & singulari ratione, & terminative est, uti cum *Hunnio* &
Gerhar-

Gerhardo B. noster D. Dannhaverus loquitur in Mysterios. f. 2.
art. 3. §. 52. p. 351. qualem unionem sacramentalem in Bapti-
fimo Reformati non admittunt; vid. Essen. Theol. Dogmat. c. 18.
§. 17 p. 637. ex nostris vero B. D. Dorsch. Pentad. dis. 4. §. 59. 62.
p. 191. nostrum hinc à Reformatorum Baptismo essentialiter
diversum esse, recte pronunciat.

THESES. IV.

§. I.

Pietismus, uti hodie vocatur nonnullorum perversus, super-
stitiosus, intempestivus, & vitiosus, quin & cum Fanatismo
conjunctus pietatis collapsæ restaurandæ, & propagandæ mo-
dus, ejusque studium irregulare, non debet confundi cum ve-
ræ pietatis, quæ fructus fidei justificantis & Spiritus Sancti est,
Deoque placet, studio. Illius affectæ recte *Pietastri*, vel *Pietista*;
hujus autem sincere in timore DEI studiosi, & cultores, *Pij*
audiunt. Bene nimirum, & vere B. Dannhaverus (qui non sine
atroci injuria à nonnullis Chiliastris associatur, vel iisdem favif-
se fingitur, ob verba, quæ leguntur in Hodof. p. 1445. in mar-
gine, ad lit. α. quæ vero Dannhaveri non sunt, sed aliunde ir-
repperunt; cum eo ipso fere tempore, & anno, quo altera &
auctior Hodosophiæ editio fuit à typographo absoluta, & sic
paulo ante beatam ἀναλύσιν, in Colluvie Quackerorum, quam sub
ipsius Præsidio in solenni auditorio defendi, Chiliastrum ceu
Cerinthianum, *Anabaptisticum*, & *Weigelianum* errorem damnavit)
in Mysterio Syncretismi, & sic antequam rixæ *Pietisticae* hodie-
næ natæ erant, sect. 3. n. 31. *versipellis*, inquit, *ille spiritus in omnia
extrema fertur: cum polemica ardent, friget pietas: cum hac incalcescit
ac ad Enthusiasmos inclinat*, (ut hodie) *illa proscribuntur*. Nun-
quam tamen ita male cum rebus humanis actum est, quin ex-
ungue Leonem, ex spuma draconem, ex vestigio feram indagare potue-
rint, ac discernere verum à confuso, divinum ab humano carnis in-
vento vigiles τὸ ἀληθείας ἵρησται. Semper est pes quem tegere non
poteat is, qui angelum lucis mentitur &c. Medium inter Epi-
cureorum, quique illis pollicem premunt Profanorum impiet-
tatem, & Pharisaicam hypocrisin, in quam Christus invehitur:
Matth. 23, 5, 24. seqq. Luc. 18, 11. seqq. atque hujus generis
sanctus.

Sanctulos, tenent vere *Pij*, renati in quotidianæ pœnitentiæ exercitio constituti, Luc. 18. 13. Rom. 7, 22. sqq. non secure agentes, sed cum pavore & tremore salutem operantes, Phil. 2, 12. His cum hac in vita multi hypocritæ admixti sint, ceu Aug. Conf. art. 8. monet, qui haud raro majori specie Pietatis præfulgent præ illis, contingatque hinc haud raro, ut cum vere *Pietastri* pro sincere piis habentur, *Pij* vicissim *Pietastrorum* Catalogorum male inferantur, sollicita propterea spirituum hac in re probatio est instituenda, 1. Joh. 4, 1. Sua hæc sæpe non caret difficultate, ne simplices & sincere pii turbentur, & veræ pietatis studium aliquid detrimenti accipiat.

§. 2. Non male hic distinguitur inter *Pietismum Veterem*, & *recentiorem*; *crassum* item & *subtilem*; sectam quoq; *Pietastrorum*; & unius alteriusque, hominis interdum non malæ mentis, singularitatem & excessum, proveniente[m] ex ἐμελοθησια, verbi divini neglectu, ἰδιογνωμοσύνη etiam superstitiosa, & metu DEI vano, obstetricante temperamento Melancholico, cum conscientia timidioris justo teneritudine conjuncto. *Veteris* Pietismi exemplum exhibet v. c. *Montanismus*, ad quem *Pietaster* factus defecit *Tertullianus*, præfulgidum in Ecclesia ante lapsum lumen; de quo alibi. *Recentioris* vero indicia sunt tot scripta nostris temporibus edita, partim Pietistica, partim Antipietistica; & praxis multorum fingentium peccata ubi non dantur, sub specie pietatis etiam infantem cum sordibus imprudenter ejicientium, ad Catharos declinantium, in occulto vero interim *Psychicorum*, & *Camelum etiam deglutientium*, coram hominibus vero *culicem excolantium*, Matth. 23, 24. *Crassior* Pietismus doctrinam nostrarum Ecclesiarum accusat, peculiaris etiam, & singularis pietatis fovet dogmata, scripturis sacris & Libris Ecclesiarum Evangelicarum Symbolicis contraria, in gratiam vero majoris studii Pietatis excogitata, libertati vero Christianæ adversa, & sub pietatis specie proposita, non sine Fanatismo. Etiam tendit ad Separatismum, vitatque, ceu profanos, cœtus sanctorum, qui cultus divini gratia in Templis convenire solent. Talem *Pietismum* foverunt olim *Montanistæ*: Nostris autem, & recentioribus temporibus, *Anabaptistæ*, *Mennonistæ*, *Weigeliani*, *Quackeri*, *Labadistæ*, *Burignonia* &c. Suscipit tamen hæc
crassi-

crassities magis & minus. Ast qui *subtilior* audit, puritano rigore sub prætextu pietatis urget immutationem & abrogationem illorum, quæ salva veritate doctrinæ, salva etiam charitate, & libertate Christianam tolerari possunt; tacite quoque, occultisque artibus pietatem præ se ferentibus grassatur, sumtisque, accedente audacia, superstitione, pertinacia, & impudentia, incrementis, Fanatismum, Ecclesiæ denique & Reipublicæ noxias novitates minatur. Non male ad illos, qui talem colunt foventque Pietismum, applicaveris illud *Heresbachij* in *Hist. Anabapt. c. 3. de Anabaptistis*: NB. *Initio quadam in abolendis abusibus, & impiis moribus, recipiendæq; sincera doctrina, non omnino inepta proponere videbantur.* Sincera hic opus est pietate, quæ vere talis, cura etiam & prudentia, ne, si Pietismum cohibere velis, cum zizaniis ipsum triticum eradices, *Matth. 13, 29.* & malum impediendo ipsi bono apud simplices obicem ponas. Valet hic illud *Poëtæ*: *Principiis obsta, sero medicina paratur, cum mala per longas invalueremoras.* Quo enim subtilior, eo periculosior etiam est Pietismus, qui & oculatissimo imponere potest, & imposuit, pertinacissime etiam mentibus mortalium inherere solet.

§. 3. *Pietistarum* interim nomen non male tunc dicitur esse *nomen sectæ*, quæ in disputationibus, concionibus, &c. uti liceat, cum necessitatis in Ecclesia, tum distinctioris disciplinæ ergo, quando tales nimirum revera dantur, qui Pietismo seu crasso, sive subtiliori corde, ore, re pertinaciter sunt addicti, eundemq; sectantur; quibus Elenchus proinde etiam debetur, scripto & voce instituentis. Nec hic officio Spiritus Sancti Elenchtico, de quo *Joh. 16.* oves poni debet. Dogmatum sane singularitatem, quam plures contra scripturam sequuntur, sectam peculiarè constituere, nemo negabit, qui quid secta dici debeat cognoverit. Hæc cum quoad diversâ doctrinæ, & Praxeos Christianæ scripturis ignoratæ, capita *B. D. Alberti, Dn. D. Schelwigio in Secretisch Pietisterey/ & Synops. Controv. Pietist.* notata, hinc penes illos, quos *Pietistas* vocant, detur, cui competit definitio, eidem & definitum competere dicimus. Et licet differens, qui in hoc certamine Pietistico animos dissociavit, in plenum Schisma, quod DEUS etiam avertat, nondū eruperit; periculum

G

tamen

tamen est, ne uti *Puritanismus* peperit in Anglia *Separatissimum*, de quo *Hoornbeck* in sum. Controv. L. 10. ita in Germania *Pietismi* exitus simile monstrum sit futurus. Nil aliud enim quam majores in Ecclesia turbas hominum horum, juniorum potissimum, male temperatus zelus pollicetur; ob pertinaciam qua laborant, propter quam sine injuria peculiaris sectæ homines appellari queunt. Lucem dictis affundit Historia Ecclesiastica.

§. 4. Illos vero quod attinet, cætera bonos, quos temperamenti vitiosi inclinatio, timidioris item Conscientiæ ἀπειρία, ad inordinatæ pietatis studium, ex inordnato DEI amore & metu impulit, quod lumine divini verbi, quo DEUS ἀποελαύς humanis benigne occurrere solet, neglecto, id quod in oculis illorum rectum videbatur, contra Deut. 12, 28. c. 13. 1. eligere maluerint, cum fallaci pietatis majoris apparentis speciè decepti, tum quod sanctimoniam ad salutem magis necessariam esse, quam fidem, male, citra tamen pertinaciam, sint persuasi; omni humanitate, lenitate & charitate hi tractandi, monendi, & à præconceptis opinionibus revocandi sunt, explicatis veræ, quæ DEUM per verbum suum autorem habet, non ἀγνοδαίμωνα, in angelum lucis se transformantem 2. Cor. 11, 14. & per corruptæ rationis speciosa dictamina misere illudentem, pietatis characteribus, non statim vero Pietistarum Catalogo & sectæ inferendi. Hoc enim nomine distinctivo non nisi *pertinaces* notandos esse censemus. Tandem abest ut illos sic vocemus, qui in corruptos seculi mores invehuntur, abusus indies invalescentes, & grassantia scelera conveniunt, imo ardenti zelo taxantes. De *feminibus* vero Pietismi, primisque ejus initiis, & quomodo *adultus* opinionum diversitate exemplo Anabaptismi in diversas abeat familias, & abire inceperit, præsentis instituti non est ostendere.

Addenda ad Thes. 4. §. 1. p. 13.

Atrocem fieri B. *Dannhæwero* dixi injuriam à Chiliaftis, quando suo ordini B. Virum associatum eunt ob verba, dolose aliunde inserta, quæ leguntur in Hodof. phæn. XII. p. 1445. quando

do

do à resurrectione in novissimo die futura, *excipiendos ait illos qui ante diem extremum singulari gratia revixerunt, e.g. Moses, ET FORTE ILLOS, DE QUIBUS DICTUM EST ἐζήστω, Apoc. 20, 4.* quæ ultima verba aliunde irrepsisse, non dubito asserere; cum constet, variis artibus tale quid contingere posse, & contigisse etiam, invito Autore, & libri alicujus correctore. Certum est ex scriptis, & disputationib⁹ Orthodoxi, & incomparabilis Theologi, quod ad ultimum usque vitæ *vivū Chiliastrum* damnavit. In *Christosophia* certe sect. III. p. 355. id ex instituto dedit operam, ut Chiliastrum inepte ex Apoc. XX. (quod caput ex instituto resolvit,) probari ostenderet, ἐζήστω explicans *de testibus veritatis qui vixerunt, non NB. ἀπέζηστω revixerunt, & regnarunt, cum Christo his mille annis, quibus Ecclesia inducias agebat, sed non his solum, verum NB. in secula seculorum.* Qua fronte ergo in *Hodosophia* interpolator B. auctori diversam attribuit interpretationem ab hac priori. Ibidem Chiliastrarum deliria Chiliastrica somnia appellavit. Retinuit hanc sententiam cum *Anti-Christosophiam* scriberet, ceu patet ex sect. I. a. 7. §. 55. p. 219. sqq. atque denuo asseruit ib. p. 331. contra Chiliastras. Idem postea fecit in *Christeide*, Chiliastrum, etiam à Cerinthiano diversum, *contra scripturam esse affirmans, p. 270. & improbens p. 267. in Piscatore & Bisterfeldio, quod Chiliastrum dudum in Ecclesia NB. communiter damnatum revocatum iverint.* Hinc in *Hodomor. Calviniana*, quæ An. 1654. prodiit, p. 332. sq. Chiliastrum à nonnullis Reformatis folum, ceu sua via somnia, ex sacris literis refellit, *absurdam esse statuens resurrectionem Martyrum ad hanc vitam animale;* quo ipso additamentum *Hodosophicum* rursus ceu suppositum convincitur, & contra mentem B. viri verbum ἐζήστω ibi explicari probatur. Ut alia mittamus, ultima disputatio quam calculo suo probavit, fuit illa quam de *Quackerorum Colluvie* ann. 1665. juvenilibus annis conscripsi, qua ad mentem ejus Chiliastrum horum Fanaticorum, *partim Papiæ, partim Cerinthianum, Nepotianum, Æternarium, partim deniq; Anabaptisticum, & Weigelianum errorem esse asserui.* Prodiit eodem anno, ut supra dixi, *Hodosophia* secunda B. Auctoris cura, sed hoc errore interpolata; qui eo facilius inseri potuit, quod accuratorem correctionem alienæ curæ comiserat, cum visus imbecillitate laborans, tum negotiorum multitudine ob-

C 2

rurus,

ratus, qui in sequenti anno 1666. placide in Domino obdormivit. Plura in præfenti non addo.

COROLLARIUM.

Quando Ecclesia sanguinis divini Salvatoris nostri, ritu sacrificiali effusi in redemptionis perpetuæ λύτρον, vim infinitæ virtutis, pretii, valoris, & acquisitionis redemptoriæ considerans, ita canit: Dein Blut der edle Safft / hat solche Stärck und Krafft / daß auch ein Tröpflein kleine / die ganze Welt kan reine / ja gar auß Teuffels Rachen frey loß und ledig machen; nemo his in verbis blasphemiam contineri dicet, vel Ecclesiam Evangelicam invariatae Augustanae Confessioni addictam blasphemiarum hoc nomine ream aget, nisi qui negaverit realem communicationem divinæ virtutis, infinitæque efficaciam, atque majestatis, humanæ Christi naturæ per unionem personalem, per quam sanguis hic fit emundatorius, factam; qua negata etiam tertium genus communicationis idiomatum heterodoxe potius, quam orthodoxe explicatur. *Arianos* ut & *Socinianos* impie hic contradicere, mirum non est. Respondemus autem cum B.D. *Dannhæwero* nostro ex *Christosoph. l.2. a.1. §.9. p. 149. Fuisset quidem unica gutta sufficiens, si dignitatem personæ spectes*; de qua etiam B.D. *Dorsch.* in *Pentad. diss. 7. §.31. seq. p. 269.* disputat, eximie eandem contra *Vazquezium* & *Tannerum* asserens; & B. *Scherzer.* *Coll. Anti-Soc. p. 452. sq. sed non fuisset sufficiens, si respicias divinum decretum, justitiæ ac misericordiæ gloriam, largissime in hac victima demonstraturum.* Nec nostrum hic est divinæ Sapientiæ & Justitiæ terminos figere, aut mensuram præscribere, ita ut nefariæ temeritatis fuerit passionum, sive guttarum mensuram velle definire. Consentit ex nostratibus B. D. *Weinmann.* *diss. ad 1. Joh. 1. v. 7. prior. §.21. D. Scherzerus* in *Colleg. Anti-Socin. diss. 56. p. 459.* Rectius illis blasphemiam objicitur, qui sanguinem Christi, qui est ἰδιὸν Ἰησοῦ αἷμα, *Act. 20, 28. ἀφ' Ἰακώβου καὶ τιμίου, 1. Petr. 1. 18. 19.* in ara crucis effusum computruisse, nec in resurrectione fuisse reassumptum fingunt: Quod *Calvini, Sadeelis, Perkinsi,* & aliorum emblemata esse, notum est, doceturque à *Gerhardo P. II. dispp. Theolog.*

Disp. de Resurr. Christ. §.37. p.m. 1507.

F I N I S.

Coll. diss. A. 240, misc. 22